

- Иваново, 1961. – С. 38-39.
11. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи: [підручник для студентів пед. факультетів] / О.Я. Савченко. – К.: Генеза, 1999. – 368 с.
12. Фрумин И. Компетентностное образование / И. Фрумин // Учительская газета. (1 марта). – 2005.
13. Шамова Т. Как избавить учителей от боязни контроля? / Т. Шамова, Л. Карпухина // Народное образование. – 2007. – №4. – С. 100-109.

А.С. БОЖОК. ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ЯЗЫКОВО-МЕТОДИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

Резюме. В статье обосновываются педагогические условия эффективного формирования лингво- (языково-) -методической компетентности будущих учителей иностранного языка в школе. Определенные условия обеспечивают мотивацию будущих учителей иностранного языка и стимулируют учебную и познавательную деятельность студентов на начальном, основном и завершающем этапах их профессиональной подготовки.

Ключевые слова: лингво (языково)-методическая компетентность, педагогические условия, дидактическая игра.

O.S. BOZHOK. PEDAGOGICAL CONDITIONS OF LINGUISTIC AND METHODOLOGICAL COMPETENCES FORMATION OF THE TEACHERS OF FOREIGN LANGUAGE

The summary. The pedagogical conditions of effective linguistic and methodological competences formation of the future teachers of English are proved in the article. Determined pedagogical conditions ensure the motivation of future teachers of English language and stimulate the students' educational and cognitive activities on the first, fundamental and final stages of their professional training.

Key words: linguistic and methodological competences, pedagogical conditions, didactical games.

Рекомендовано до друку.
Канд. пед. наук, доц. Д.А. Бегека.
Одержано редакцією 26.05.2016 р.

УДК: [378. 147. 016: 81' 243]: 005. 591. 6

Л.В. МОРОЗ, А.С. ДУБРОВА, В.М. ТРОФІМЧУК

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Резюме. Статтю присвячено ефективному використанню інноваційних технологій у процесі іншомовної підготовки студентів немовних спеціальностей. Значна увага приділяється методам і способам використання сучасних інноваційних технологій з їх подальшою імплементацією у навчальний процес викладання іноземної мови студентам немовних спеціальностей.

Ключові слова: інноваційні технології, інтенсифікація, компетентність, мовна компетенція, Інтернет-ресурси.

Постановка проблеми, її зв'язок із важливими завданнями. Підготовка майбутніх фахівців немовних спеціальностей неможлива без удосконалення мовної освіти та її професійного забезпечення в умовах мультилінгвальної Європи. Значний інтерес для вивчення способів імплементації сучасних технологій викликає викладання іноземної мови на різних кваліфікаційних рівнях ("бакалавр", "спеціаліст", "магістр") з наступним їх впровадженням у навчальний процес немовних спеціальностей вищів у глобальну добу розвитку освіти. Розширення професійних і культурних зв'язків України з країнами – членами Європейського Союзу, укладання ділових угод, підписання двосторонніх контрактів із зарубіжними країнами, збільшення інформаційного потоку вимагають від сучасного випускника немовного вищого навчального закладу володіння іноземною мовою на рівні не нижче B2 (незалежний користувач). Даний мовний рівень відповідає сучасним європейським стандартам, тому перед освітньою системою загалом і перед вищими навчальними закладами зокрема стоїть невідкладне завдання пошуку та розроблення нових підходів із використанням інноваційних технологій, удосконалення викладання іноземних мов з метою підготовки конкурентоспроможного фахівця на ринку праці, здатного вільно спілкуватися іноземною мовою та достойно виконувати поставлені до нього професійні вимоги. Ряд питань, пов'язаних з використанням інтерактивних технологій у навчальному середовищі вищих навчальних закладів, залишаються невирішеними, оскільки потребують детального розгляду з огляду на особливості фахової підготовки різних спеціальностей.

Загальний аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми. Використання інноваційних технологій у процесі викладання іноземної мови з метою удосконалення іншомовної підготовки фахівців та інтенсифікації навчального процесу у вищій школі стали предметом вивчення вітчизняних і зарубіжних науковців. Так, зокрема, В. Безпалько, П. Данкель, М. Симонсон, Р. Хартіган досліджували роль і місце сучасних технологій у навчальному процесі, а О. Циркун, К. Ричардвордс – використання нових інформаційних технологій у процесі формування глобальних компетенцій випускників університетів світового класу, лінгвометодичні

стратегії формування іншомовного дискурсу – Т. Васильєва, В. Круківський, А. Рашевська, Л. Случайна, М. Коллінс, on-line навчання та Інтернет-ресурси – Т. Гостева, Т. Іванова, інтерактивна модель іншомовного дискурсу – Т. Гурєєва, А. Малій, О. Маркова.

Мета статті. Зробити спробу проаналізувати ефективність використання сучасних інноваційних технологій для викладання іноземної мови в ВНЗ та визначення методів і способів використання інноваційних технологій з їх подальшою імплементацією у навчальний процес викладання іноземної мови студентам немовних спеціальностей.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі розвитку вищої освіти провідні дидакти акцентують увагу та обговорюють на засіданнях круглих столів, науково-практичних та міжнародних конференціях проблеми становлення та засоби покращення вищої освіти в Україні, беручи за основу освітні системи світового класу. Першочерговим завданнями є підвищення якості освіти та надання освітніх послуг, підтвердження актуальності знань випускників вищих навчальних закладів (у змісті освіти щорічно оновлюються 5% теоретичних знань та 20% практичних знань). Зміст освіти відіграє ключову роль у розбудові національної системи освіти, забезпеченні її інноваційного розвитку, приведенні у відповідність до європейських та світових стандартів [5, 20].

Українська система освіти знаходиться на шляху реалізації Болонської системи, тому має й надалі залишатися потужним сектором економіки. Високий рівень володіння іноземною мовою молоддю призвів до феномену “когнітивної мобільності” (навчання через Інтернет), про який зазначав науковець Е. Тофлер. Нашим студентам-випускникам не завжди вистачає практичних професійних знань, умінь вирішувати практичні завдання, знання іноземних мов, аналітичних умінь. Вважаємо, що безперервна освіта, на якій акцентується увага в Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти, Рекомендаціях Ради Європи (2006), Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 рр., є основним критерієм до забезпечення якісної освіти та її модернізації. Підвищення якості освіти, безумовно, неможливе без дотримання восьми основних компетенцій: комплексу знань, умінь та навичок, які слід удосконалювати протягом життя; спілкування рідною мовою; спілкування іноземними мовами; математична грамотність (знання комп’ютерних програм); умінь навчатися самостійно; соціальні та громадянські компетенції; креативність, новаторство та підприємництво; культурна сфера. До того ж, дослідник Е. Тофлер запропонував три провідних умінь: вчитися, спілкуватися, вибирати. Комплексне поєднання основних компетенцій стане запорукою підвищення рівня якості освіти. Таким чином, спілкування іноземними мовами є одним з основних факторів як іншомовної підготовки майбутнього фахівця, так і його професійного становлення. Викладання іноземної мови на немовних спеціальностях вищих вимагає удосконалення, підвищення рівня ведення навчального процесу, впровадження зарубіжних навчальних комплексів у поєднанні з використанням інноваційних технологій як у навчальній аудиторії, так і поза її межами. Важливим фактором поглиблення пізнавальної активності студентів, удосконалення їхніх творчих здібностей, інтересів, умінь і навичок та інших інтелектуальних чинників є нові інноваційні технології. Інноваційні технології в освіті – це перш за все інформаційні й комунікаційні технології, що нерозривно пов’язані з використанням комп’ютеризованого навчання. Ключовими аспектами у застосуванні інноваційних технологій є структура навчальних комп’ютерних програм, їх зміст та організація Web-простору. Саме Інтернет, глобальний поліфункціональний ресурс, як освітня технологія виконує інтерактивну функцію, створюючи умови для забезпечення ефективної комунікації між студентом (слухачем) і викладачем (тьютором) [3]. Нині у мовознавстві навіть сформувався окремий напрям – комп’ютерна лінгводидактика [1], яка вивчає теорію і практику використання комп’ютерних і мережевих технологій у навчанні мови. Останніми роками все частіше піднімається питання про використання сучасних інформаційних та мультимедійних технологій. Мова йде не лише про нові технічні засоби, але і про нові форми й методи викладання, інноваційний підхід до процесу навчання. Оскільки основною метою вивчення іноземної мови є формування і розвиток комунікативної культури майбутніх фахівців, актуальності набуває навчання практичного опанування іноземної мови. На заняттях іноземної мови за допомогою Інтернету можна вирішувати цілий ряд дидактичних завдань: формувати навички і умінь читання, використовуючи матеріали глобальної мережі; удосконалювати умінь письмового мовлення студентів; поповнювати словниковий запас; формувати мотивацію до вивчення іноземної мови. Інтенсивний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, вільний доступ до системи Інтернет, різноманітність комп’ютерного та програмного забезпечення надали можливість використання інтерактивних ресурсів у навчальному середовищі. Інформаційні матеріали навчального курсу можуть бути опрацьовані викладачами та студентами у зручний для них час. Такий спосіб підготовки підвищує рівень отримання якісної освіти. Інновацією електронного навчання є створення платформи модульного об’єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища (MOODLE). Платформа MOODLE дозволяє викладачам створювати інтерактивні навчальні курси для студентів за оптимально організованою модульною системою. Рівнорівневі навчальні вправи та завантажена файлова інформація складають окремі модулі [6, 25]. Навчання іноземної мови та перевірка й закріплення практичних та граматичних навичок відбуваються з використанням Інтернет-технологій. На сучасному етапі розвитку освіти модель навчання може існувати у поєднанні з використанням новітніх технологій навчання іноземної мови, а саме мультимедійних засобів навчання та мультимедійних технологій навчання. Тому нові освітні тенденції мають втілюватися під керівництвом компетентного викладача, який здатний поєднувати викладання мови, застосовуючи нові методи та форми навчання. Технічні засоби і технології продуктивно змінюють можливості викладача, роблять заняття більш насиченим. За

допомогою мультимедійних проекторів здійснюється матрична презентація матеріалу, яка частково звільняє студента і викладача від друкованого тексту, від постійного читання та вивчення напам'ять. Тому поява сучасної методики викладання із залученням мультимедійних технологій покращує та насичує процес навчання, дає можливість обробити та абсорбувати значно більший обсяг навчального матеріалу та відповідно підвищити практичний рівень володіння іноземною мовою. Для викладачів комп'ютерне середовище слугує підґрунтям для розробки сучасних засобів навчання. Викладач отримує можливість постійного оновлення навчального матеріалу завдяки використанню у процесі навчання сучасних автентичних електронних документів та інших Інтернет-ресурсів. Він може адаптувати вже закладені у базу даних програмні матеріали, не тільки узгоджуючи їх із віковими особливостями і професійними інтересами студентів, але й інтегруючи зміст програм у соціокультурне середовище студентів. Також викладач за допомогою ІКТ надає студентам, з одного боку, більше автономії, а з іншого – “соціалізує” процес навчання, дозволяючи зробити його результатом доробком багатьох зацікавлених осіб (через роздрук матеріалів, роботу в мережі Інтернет), а також створювати колективні творчі роботи студентів не тільки однієї групи, а навіть навчальних закладів, розташованих у різних містах і країнах. Використання на практиці Інтернет-технологій сприяє оптимізації навчального процесу у неможливих вищих [2]. Крім того, наші студенти мають можливість брати участь в on-line конференціях, що нині перебувають на стадії активного впровадження у процес навчання і дають позитивні результати щодо підготовки фахівців до професійної діяльності. On-line конференції є електронною проекцією звичайних конференцій, оскільки спілкування відбувається також у реальному часі і для нього характерні всі засоби усного мовлення. Серед різновидів Інтернет-конференцій є скайп-конференції; friendfeed-конференції / семінари; wiki-конференції / семінари; інтегровані конференції, коли використовуються різні середовища і сервіси (wiki і блоги або Skype) [4]. Безумовно, зазначене інтерактивне спілкування обов'язково має координуватися викладачем і відповідно оцінюватися балами. На подальших заняттях для закріплення здобутих знань та перевірки інформації викладач може проводити зріз знань у вигляді виконання комп'ютерного тесту, різноманітних пізнавальних завдань в електронній формі та демонстрування презентацій. Проведення Інтернет-конференцій, on-line мовлення у мережі Інтернет значно розширює світогляд фахівця та підвищує мотиваційну спрямованість вивчення іноземної мови. У навчанні іноземної мови з огляду на комунікативну спрямованість цього процесу особливо привабливою є технологія Інтернет-спілкування. Ефективність віртуальної комунікації забезпечується тим, що дозволяє не лише передавати, а й формувати, уточнювати, розвивати інформацію, вести діалог, наблизений до умов природного спілкування, і навіть встановлювати візуальний контакт та брати участь у роботі веб-конференції іноземними мовами [3].

Висновки. Отже, насичений інформаційно навчальний процес у поєднанні з використанням інноваційних технологій, вдало організованого електронного навчання, інтерактивних навчальних курсів, мультимедійних засобів удосконалює програму викладання іноземних мов загалом зокрема на неможливих спеціальностях вищих навчальних закладах, підвищує рівень знань майбутніх фахівців та мотивацію до навчання і вивчення іноземних мов, надає можливість користуватися різноманітними автентичними матеріалами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бовтенко М.А. Компьютерная лингводидактика / М.А. Бовтенко. – М.: Флинта; Наука, 2005. – 216 с.
2. Бондар С.В. Використання Інтернет-технологій у системі автономного вивчення професійно-орієнтованої іноземної мови студентами неможливих спеціальностей: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/ITZN/2013_2/782-2639-3-ED.pdf. – Назва з екрану.
3. Гостева Т.Л. Дистанційні технології навчання іноземної мови: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://english.ucoz.com/publ/gosteva_t_l_distancijni_tekhnologiji_navchanja_im/1-1-0-13. – Назва з екрану.
4. Інтернет-конференція: методические материалы: [Електронний словник]. – Режим доступу: <http://wiki.iot.ru>. – Назва з екрану.
5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>. – Назва з екрану.
6. Werner A. XML Data Access via MOODLE Platform / A. Werner, K. Harežlak // Methodologies, Tools and New Developments for E-Learning. – Croatia: InTech, 2012. – 332 s.

Л.В. МОРОЗ, А.С. ДУБРОВА, В.Н. ТРОФИМЧУК. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРОЦЕССЕ ИНОЯЗЫЧНОЙ ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТОВ НЕЯЗЫКОВЫХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ.

Резюме. Стаття посвящена ефективному використанню інноваційних технологій в процесі іноязычної підготовки студентів неязыкових спеціальностей. Особое внимание уделяется методам и способам использования современных инновационных технологий с их последующей имплементацией в учебный процесс преподавания иностранного языка студентам неязыковых специальностей.

Ключевые слова: инновационные технологии, интенсификация, компетентность, языковая компетенция, Интернет-ресурсы.

L.V. MOROZ, A.S. DUBROVA, V.M. TROFIMCHUK. THE USE OF INNOVATIVE TECHNOLOGY IN FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF STUDENTS OF NONLINGUISTICS SPECIALITIES.

The summary. The author considers important aspects of introduction of innovative technologies with the aim of

intensifying educational process and teaching of English to non-linguistic students. The article highlights the effectiveness of modern innovative technologies using for teaching English at higher schools with the aim of improving specialists' foreign language proficiency. Special attention is paid to the methods and ways of using innovative technologies with their further implementation in the educational process of teaching of English to non-linguistic students.

Key words: *innovative technologies, intensification of educational process, competency, linguistic competency, internet resources.*

Рекомендовано до друку.

Д-р. пед. наук, проф. П.О. Гадєєв.

Одержано редакцією 10.05.2016 р.

УДК: 378.14:811.111

С.І. ЛОБАНОВА, В.Б. СТЕРНІЧУК

РОЛЬ ЗОВНІШНЬОЇ МОТИВАЦІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТАМИ ТЕХНІЧНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Резюме. В роботі досліджено проблему ролі мотиваційних факторів при вивченні іноземних мов у технічних ВНЗ та проаналізовано результати анкетування студентів машинобудівного факультету Луцького НТУ стосовно значення для них мотиваційних чинників. Розроблено програму зовнішнього стимулювання студентів, яка суттєво підвищила внутрішню мотивацію до вивчення іноземних мов, принесла додаткові позитивні емоції та якісне усвідомлення важливості знання іноземних мов. Доведено, що вмиле використання ефективних зовнішніх стимулів при вивченні студентами технічних спеціальностей іноземних мов повинно бути одним із пріоритетних напрямів роботи кафедр іноземних мов у технічних ВНЗ.

Ключові слова: мотиваційні фактори, стимулювання, іноземна мова, внутрішня мотивація, програма.

Актуальність проблеми мотивації при вивченні іноземних мов пояснюється сучасними процесами глобалізації в усіх сферах громадського життя. В умовах розширення міжнародних зв'язків і співпраці України із західними країнами-партнерами зростає роль міжнаціональної комунікації, яка вимагає знання іноземної мови. Володіння іноземною мовою відкриває доступ до духовного і культурного багатства іншої країни, дає можливість безпосереднього спілкування з представниками інших національностей [4, 4].

Постановка проблеми. На сьогодні знання однієї, а краще двох і більше іноземних мов – ознака високоосвіченої людини, а також необхідна передумова для успішного кар'єрного зростання. У зв'язку із цим, престиж іноземної мови як навчальної дисципліни, особливо в технічних ВНЗ, постійно зростає.

Досвід роботи викладачів кафедри іноземних мов Луцького НТУ доводить, що рівень шкільної підготовки у студентів першого курсу технічних спеціальностей достатньо різний і у більшості випадків є недостатнім. Тому, на початковому етапі викладання іноземної мови в університеті передбачається період не тільки закріплення, але й певного накопичення лексичних і граматичних навичок, подолання у першокурсників певних мовних труднощів та мовного бар'єру.

У результаті інтенсивного вивчення іншомовного матеріалу було помічено, що мотивація у більшості студентів технічних спеціальностей до оволодіння іноземною мовою зменшується або зникає, пропадає активність, що негативно відображається на навчанні. Тому, мотивацію можна беззаперечно назвати основною рушійною силою у вивченні іноземної мови і успішному оволодінні нею. Мотиви – це внутрішні спонукання людини, що відносяться до його суб'єктивного світу, тому студент зможе освоїти іноземну мову, тільки якщо сам відчуватиме необхідність у цьому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Мотивація – це джерело активності людини. Важливість її визначається тим, що вона є вирішальним чинником ефективності навчального процесу. Складність і багатоаспектність проблеми мотивації обумовлює множинність підходів при вивченні її сутності, структури, а також методів її вивчення [6, 75]. Цією проблемою займалися і займаються такі вчені та науковці, як: О.М. Леонтьєв, П.І. Якобсон, А.К. Маркова, І.В. Зайцева, О.С. Гребенюк, Ю.М. Мельник, В.А. Крутецький та інші.

Мета роботи: проаналізувати роль мотивації при вивченні іноземних мов у технічних ВНЗ. Дослідити вплив зовнішнього стимулювання студентів на підвищення їх внутрішньої мотивації оволодіння іноземною мовою.

Виклад основного матеріалу. Мотивація – це внутрішня рушійна сила, яка підштовхує людину на здійснення активних дій. Розрізняють мотивацію внутрішню і зовнішню.

Що стосується внутрішньої мотивації, вона виникає у студента як результат власних думок, прагнень, потреб, емоційних переживань. Із них виростає усвідомлена внутрішня необхідність здійснення певних дій і досягнення конкретних результатів. Як приклад, рішення активно вивчати іноземну мову може визріти у студента під час поїздки за кордон, коли він не може порозумітися із місцевим населенням.

Процес оволодіння іноземною мовою відбувається в період формування наукового та морального світогляду особистості. Соціально-культурні умови сприяють тому, що у студентів мотиваційний фактор не тільки розвивається, але й замінюється змістовно, що у свою чергу, призводить до формування різних якостей особистості, до успішного оволодіння іноземною мовою [7, 153].

© С.І. Лобанова, В.Б. Стернічук, 2016